

ספרא טבא

בית חם למילה כתובה

גיליון 2. חשוון תשפ"ו.
ת. עקבי | ר. רוט | רות רובין

מבוא למילים

אז אני משמשת לו מלווה צמודה בכל מתקן שהוא, מכוונת, מונעת ולעיתים גוערת ופעמים בודדות ממש בוחרת להרחיק, לשבת על ספסל ולתצפת משם בתקווה שלא יקרה דבר.

אתמול היה היום הזה. צפיתי בו מסחרר בקרוסלה שלושה ילדים כבני חמש-שש, רץ במרץ שרק אלוקים יכול לחון אותו בו. אחד מהילדים חשק במהירות יותר גבוהה משיכלו רגליו של הילדון שלי לספק לו, יצא מהקרוסלה, תפס בה, שינס מותניים והתחיל לטוס.

הקטן שלי לא עמד בקצב, מעד ונגרר עד שנפל. רצתי אליו, וכשהייתי קרובה מספיק שמעתי את אחד הילדים נזף ביוצר המאורע.

"תיזהר, תיזהר", הוא נענע אצבע אחת מול העולם, קולו חניני ופניו חמורות. "מה, אתה לא רואה שהוא נופל?" ניגש לילד שלי, סייע לו לקום. "איפה אהבת ישראל, איפה?" הוסיף, ושיגר לי חיוך ממיס.

צחקתי, בחנתי את שלי במבט דאוג ואישרתי לו להמשיך. גם כך אין שום אפשרות אחרת...

והם המשיכו. הילד שלי מבחוץ. השלושה מבפנים. סיבובים - סיבובים.

המציאות עולה על כל דמיון. כך לימדו אותי. כך משתדלת ליישם. אבל האם אכן כך?

כנפיים, מסתבר, לא יצמחו לי אף פעם. גם גלימה לא תהפוך איש למלך, וכתר, כידוע, הוא מוצר יקר מדי להתהדר בו סתם.

ואם כן, היכן האמת באמירה? מדוע ממהרים לקבע דווקא את הדמיון ולא את המציאות?

יהודי עונה לשאלה בשאלה. כותב - בסיפור (:

כל יום דורש הקטן-גדול שלי לעבור בגינה. היא ממוקמת סמוך לגן, כך שקשה מאד להסיח את דעתו ממנה, ולכן, אם אין אילו מקרים יוצאי דופן - אנו מעבירים שם כרטיס. יום אחר יום.

הוא תזזיתי, הילדון, וילדים קטנים או גדולים אינם משנים לו. הוא יבעט בהם כשצריך, להוותו, לפנות את המגלשה, יידחק אם יעלה לו רצון להתנדנד הראשון וידגדג בחורון, סתם כך, בעלה רמוס שמצא על המדשאה.

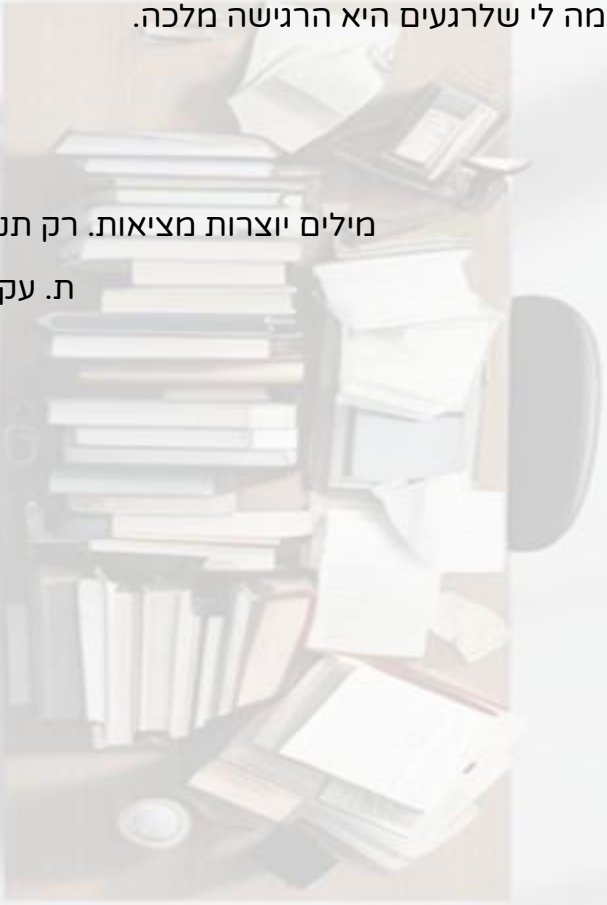
מיותר לציין שהסביבה המגוונת פחות אוהבת את העניין, בדיוק כמו שאני לא. אבל ילדים הם ילדים, ואם לא בגינה - היכן הם יוציאו את המרץ?!

והריע, כשראשו מזדקר אחור ובמנגינה שלא ניתנת לחיקוי: "כי הוא מלך!"

ואני, מיד דאגתי לחפש את אמא שלו. החמאתי לה עליו וייחלתי הרבה נחת. נדמה לי שלרגעים היא הרגישה מלכה.

מילים יוצרות מציאות. רק תנסו.

ת. עקבי.

ושוב, נמאס להם. הוריתי לשלי להיכנס פנימה, לאפשר לרגליו מנוחה.

השלושה יצאו החוצה, התחילו לסובב. עצרתי אותם, שאלתי מה הטעם ששלושה מסובבים אחד.

הילד ההוא, שיער בגוון ברונזה ועיני דבש גולמיות, הביט בי לרגע בשתיקה, ואז ניפח את חזהו, פרש שתי ידיים קדימה

יריחו 941 / ת. עקבי

ברחובות יש רק קור, והצינה, גם העלבון, רוטטים בשדרת גבו. נכון, הוא נכה שישים אחוז, לא רק בשל יד שמאלו הפצועה, אבל האם אין לו ברירה אחרת מלבד לטמון ראש בכר, לדחוף אצבעות לאוזניים ולהתכסות בשמיכת פוך עבה לחורף שלם ויותר?!

המטר מתחזק, מטיח באוזניו הד קולות ירייה. הוא פוסק מהילוכו, פוער עיניים ופושק פה. הבל חם נושב מבין שפתיו. לא, לא עכשיו!

תמיד הגיעו הקולות בלילה, בשקט מעובה. תמיד הטרידו אותו בשבתות וחגים, הפרו את דממת המנוחה. אבל עכשיו? למה?!

זעקה עונה לו, נאבדת בחלל, מזעיקה בעקבותיה צפצופים. הוא תופס בתנוכיו, מקפל ודוחק הכי שביכולתו. עיניו עצומות, מרפקיו סמוכים זה לזה ועמידתו לא יציבה, אבל הקול כבר איננו וצפצוף קלוש מבשר לו שתכף נגמר. תכף.

העולם חוזר לקולותיו הרגועים, מרקיז לאוזניו מים על אדמה. טיף טף, טיף טף. לאט הוא משחרר, נושם לעמקי ריאותיו ריחו של גשם ודשא רטוב. מתבונן סביבו, בוש ונכלם, מגלה לרווחתו שאיש לא שם לב, מכיוון שאיש אינו בנמצא.

רגליו הובילו אותו עד סמטא צדדית. טנדר שחור, אימתני, עומד באמצעה, וסימני גלגליו, שטוחים על הכביש בזגזוג צמיגי, מבשרים על עצירה עצבנית.

היה זה עוד יום גשום. טיפות מילאו את המרחב, ערפל טשטש אותו ואפרוריות כהה הניסה כל קרן אור שניסתה לחדור מבין העננים.

כאילו תיאמו מערכות השמים יד אחת עם מזלו, באמת! נרגן ומובס פוסע רגב בינות שלוליות. כפותיו תקועות בכיס הג'קט וראשו חשוף לפגיעת המטר.

הוא ראה דברים גרועים יותר מכמה נחילי מים, יעידו הצלקות שנפגשות בהן, משרטטות שביל על פניו. הוא גם שמע, וכל עוד לא תמצא תרופה לטנטון הטורדני – הוא ימשיך לשמוע.

מספיק. הוא מטלטל ראש ואי אלו טיפות, מקבל תחתן אחרות. לכן יצא לחפש את עצמו, למצוא איזשהו טווח עשייה בדמותה של התנדבות סמלית, חברתית דווקא. לראות אנשים, לשמוע המולת אמת, להסיח בה דעת.

אבל הפרצוף שלו, זה שספג רסיסים באותו יום נורא, אינו אחד שמתאים לבקר ילדים קטנים באשפוזם, גם לא להסיע אותם הלוך ושוב מבדיקות שונות ומשונות.

"תבין", אמר פקיד העמותה, ספק ידיים. "יש לילדים האלו די צרות משלהם, כן? הם לא אמורים להכיל גם את שלך..."

היה משהו מתנצל בטון קולו, בהחלט, אבל היו עוד הרבה דברים אחרים, שלא ממש מעניקים לו חשק להמשיך ולהסתובב ברחובות בניסיון התחקות אחר תעסוקה ומשמעות.

החלונות הכהים מחזירים את דמותו, את תלתליו הפרועים וכיפתו ספוגת המים. הפחד מדגדג באצבעותיו, הרי אם משהו ישתבש – לא תמצא לו דרך לחזור בו. הזמן, קצר כל כך, לא מקל עם ההחלטה.

קודם הפלאפון. הוא שולף אותו מכיס המכנסיים, לא מספיק להניח אצבע על המסך והוא מתחלק לו מבין האצבעות, נחבט אל הכביש.

לשנייה קצרה הוא בוהה באצבעותיו הלחות, אחר כך ראשו נע לאט הצידה, נתפס באישוניהם הכהים של השלושה. גברתנים בשחור.

הם קודחים בו מבט, מורידים אל מכשירו הלוגם מי שלוליות ובוץ.

"סליחה, סליחה!" הוא מתנגמגם, מבוהל. רוצה להציל לכל הפחות את חייו. "ממש לא התכוונתי להפריע!"

"קאט! קאט!" זועם קול מלמעלה. "אתה ממש מפריע! תרד מהסט!"

סט?! מאחד החלונות, קטן כשל חדר מדרגות, מציץ מכשיר מלבני, קטנטן וכסוף. לחלוטין לא מצלמה. וודאי לא מסרטה על שלל עזריה.

"אתם... זה סרט?" רגב חוזר אל השלושה, אל האימה השפוכה על פני הפצוע ועל האקדח, שלא שינה זווית.

גברתן אחד מניד בראשו לאט, צמד חבריו נועצים בו מבטי מחרשה והמאויים בוהה בו במבע ריק.

טנדר שחור, קול ירייה, זעקה חדה. עד כמה ההיסטוריה יכולה לחזור על עצמה? ומה הסיכוי שהלם הקרבות לא תקף אותו שוב!?

הסיכוי קטן, שכן כשהוא מתקדם עוד, חשוק שיניים, מהוסס ונרעד, נגלה לעיניו איש מדמם, שלושה שמקיפים אותו באיום ואקדח בודד.

יריחו 941.

האקדח המשטרתי - שאינו בהכרח כזה – נשוא בידו המתוחה של גברתן לבוש טי-שירט שחורה וצמודה שמדגישה את שריריו. מולו, סמוך למפגש שני קירות, עומד אדם צנום ורפוס יציבה, בלוריתו המאפירה פרועה ועיניו חורגות באימה.

"לא ביקשתי הרבה, חכמולוג", לגברתן קול בס ולוע אקדחו מטייל מעט עד שנה על פרק זרועו של האיש, היכן שרוולו צבוע אדום. "רק שתשכחו מהתיק, ממש פשוט".

החכמולוג, שמשקפיו מעוקמים על גשר אפו ומשולש זעה מכסה את חולצת הצווארון שלו באזור החזה, מהדק אצבעות סביב ידו הפגועה ומניד בראשו לשלילה. "בלתי אפשרי. גם אם תהרוג אותי – יהיו אחרים שישלימו מה שצריך".

"כן?" מצחקק הגברתן, מכוון את אקדחו שמאלה ומעלה. "אתה בטוח?"

האיש עוצם את עיניו, ורגב חש צמרמורת מכסה אותו. לא לראות שוב מוות. לא להיות שוב חסר תועלת.

אבל הוא לא חסר תועלת, יש לו פלאפון. ויש... יש הטנדר.

גם אז הוא נמנע מלנשום, שרוע בין דוממים, נתזי קליעים ורסיסי רימון. גם אז היה בידו נשק, אך לא נותרו לו כדורים. רק כשהלכו הכלבים, חיות האדם, להמשיך במסעות ההרג - הצליח לקום על רגליו. החליף את נשקו הצבאי באקדח משטרתי משופשף, צירף לו שתי מחסניות והמשיך לנסות להציל חיים. בדד.

המראות מקפצים מול עיניו. הוא לא יכול לתת להם להציף אותו, לא כעת. מסלק אותם במצמוץ עיניים. לוחץ את האקדח אל רקתו של הגברתן המתפתל, עד שנואש.

"סרט או לא סרט", לואט רגב תוך העברת מבט זהיר על סובביו. "אתם מסתלקים מכאן עכשיו, ברור?"

שני השחורים מהדקים לסת, ורגב, במיומנות שלא נשכחה ממנו גם בחלוף חודשי פיזיותרפיה, מטיח את האדם שבידיו אל הכביש. "תסתלקו מפה!" הוא נוהם, מניע את האקדח בין השניים העומדים. "לפני שאזמין משטרה!"

הם מסתלקים, גם ההוא שהופקד על צילום ההתרחשויות, מתיזים מים ובוץ מבין גלגלי הטנדר. נעלמים בין הסמטאות.

הצנום עוד תופס בזרועו, נשיפותיו מלאות הקלה ובהייתו נמשכת, לא מתחשבת בגשם הדקיק.

"אתה בסדר, גבר?" שואל רגב בעודו תוחב את האקדח בין מכנסיים למותן. "להזמין אמבולנס, אחי?"

ההצעה מציתה חיים בעומד מולו, הוא משפשף את זרועו קלות ומניח לה. מיישר במקום זאת את צווארנו בניסיון לשדר אישוש רשמי. "אין צורך, תודה", שפתיו נמשכות בחיוך קל. "האקדח, תוכל להחזיר אותו?"

הוא, כנראה, אמור לשתף פעולה עם התירוץ שהוגש לו. להתנצל כשימינו מונחת על חזהו ולסוב על צעדיו בזריזות, להיעלם בינות הממטרים.

ראשו מושפל מטה, אל הכביש ופלאפון הטובע בשלולית. דמותו משתקפת מן המים, מעוותת ועכורה, וכשליבו דופק בפראות בין צלעותיו הוא מתכופף לטשטש אותה עוד, להציל את המכשיר בצעד חסר סיכוי.

אצבעותיו רועדות כשהוא משפשף אותו בבד הג'קט. שפתיו נפשקות כשהוא מחליט. אם לא ברח אז - לא יעשה זאת גם עכשיו.

"מתנצל, חברים", הפלאפון, מת למדי, מושחל אל כיסו. "באמת חשב- " תלתליו מקפצים כשהוא זוקר סנטר בהפתעה מעושה, אצבעו מורה אל הצנום הרופס. "רגע, רגע! אני מכיר אותך! מכיר!" הוא מתנשף, מאלץ את רגליו לנוע כאילו אינו מחוסר נשק. כאילו לא הכניס את עצמו בעבר לסכנה ושרד אותה אך בקושי. מתייצב לצד הגבר עם האקדח, כמעט משפשף את כתפו. אצבעו עוד שלוחה קדימה והוא מטיל אותה ימינה כאילו הייתה קשורה למטוטלת. "ואתה - עמוס משהו, לא?"

הגברתן מקפיץ עפעף, גבותיו שואפות להתחבר ואקדחו קרב אל חזהו, אבל דווקא הפעולה האחרונה מאפשרת לרגב לפעול. ברכו נורית קדימה, אל הבטן המוצקה, וכשהאיש מתקפל בהשתנקות, תופס רגב בזרוע האקדח, מעקם אותה אל גב בעליה ומעביר את האקדח לרשותו תוך מחיצת אצבעותיו.

בדממה הנוצרת, נשמעות נקישות הטיפות על האספלט, מתערבות בהתנשפיותיו של הגברתן. שלו עצורות, לא קיימות.

"רישיון לנשיאת נשק – יש?" מברר האיש עוד, מתנער מהבעתו הקשוחה ומושך על פניו שוב את החיוך הקל. "נראה שידעת לקראת מה אתה הולך..."

"הייתי קרבי", לוחש רגב, העולם מסתחרר סביבו והטיפות המזנקות מכל עבר נדמות לו אדומות פתאום. "עד שנפצתי", הוא מחבק את שמאלו בתגובה לא מודעת, חש בגידיו כואבים תחת הלפיתה. "ומכל המסביב נשאר לי רק הרישיון", מצרף גניחת צחוק קלושה, לא נשמעת תחת הטפטופים.

החוקר מיישר את שפתיו. "ומה דעתך על עבודה?" עיניו מעמיקות אל של רגב, אינן מודעות למה שחוללו מילותיו.

עבודה. נשק. ידעת לקראת מה אתה הולך.

"הייתי קרבי", הוא משיב, נושם קצרות. "נפצתי", שאיבת אוויר. "אבל אני לא צריך עבודה. תודה. שמחתי להציל חיים, ואעשה את זה שוב, אם צריך".

וכך, כשטיפות הגשם מגבירות זעף, מסב הקרבי לשעבר את גבו, שואף אל תוכו את ריח המטר ותולדותיו ויודע שעל אף הכול – לא היה חוזר בו. לעולם.

אצבעותיו של רגב מטפסות חזרה אל הקת, מתהדקות סביבה. "שלך?" הוא מלכסן את ראשו. "שוטר?!"

"חוקר פרטי", מגדיל האיש את חיוכו, ידו מחווה תנועת דרישה בקיפול אצבעות חוזר. "תודה לך. היית האיש הנכון במקום הנכון".

רגב נדבק בחיוך. "תעודה?" מנער את תלתליו. "רק כדי לוודא את הנכונות שציינת?"

"בכבוד", כרטיס פלסטיק נשלף מכיס מכנסיו של הצנום, סמל משרד המשפטים חקוק בו לצד תמונת פניו הרעננה.

"מה ששלך - שלך", משחרר רגב את האקדח מחזקתו, מעביר שוב את מבטו על הפציעה. "במה הסתבכת?" הוא שואל, מודאג. עיניו נעות אל פתח הסמטא, מוודאות שרק הגשם יפריע בהדי קולו לשיחתם.

"חסוי", מושך החוקר בכתפיו, אומד אותו כשמשחיל את האקדח לנרתיקו ומחבר אליו את שרוך האבטחה. "אתה קרבי? עוד משרת?"

לאט מניד רגב בראשו, גומע את המילים שעומדות על קצה לשונו. משתיק את הזיכרונות בבליעת רוק דוקרני.

פ(נ)ינת הלשון / ר. רוט

נבקש נרדף

לשון הקודש היא אחת הלשונות העשירות ביותר. הכוזרי מתייחס לכך (מאמר שני, ס"ח) ומביא הוכחה: כל התנ"ך נכתב בלשון הקודש, וגם כשהיה צורך במילים פחות מצויות – התורה "מצאה את הביטוי השלם ביותר". כמו כן, כל ספרי התנ"ך כתובים במליצות ובשפה עשירה מאוד.

"מילים נרדפות"¹ הן אחד הביטויים לעושר הלשוני, ובתנ"ך יש מילים נרדפות רבות. אומנם, העושר הלשוני מדייק מאוד את המשמעות של כל מילה ומילה בפני עצמה, ומבדל אותה מהמילים האחרות הדומות לה. לשם דוגמה, יש פעלים רבים המבטאים "אמירה בפה". אך יש הבדל סמנטי (=משמעותי, של משמעות) בין לדבר לבין לומר, ולמילה "להגיד" יש משמעות אחרת...

רגע לפני שנתקדם להעמקה בנושא, חשוב לסייג: העושר הלשוני קיים בשפות נוספות מלבד לשון הקודש, וגם בלע"ז יש מילים נרדפות. אולם, יש הבדל מהותי בין הבידול המשמעותי של הנרדפות בלשון הקודש, לבין הבידול המשמעותי של סינונימים – נרדפות בלע"ז.

¹ מילים נרדפות = סינונימים (synonym).

הפעם נתייחס למילים זהות בהגייה ושונות בכתיבה²: מילים הומופוניות, כמו: זך – זח.

הי, רגע! יש כאן שגיאת כתיב איומה! זח???

המילה מוכרת בלשון נקבה, כמו בביטוי "זחה עליו דעתו" (התגאה). או זחוח. בבנין קל בלשון זכר (זח) המילה אינה שימושית, אך אין זה אומר שהיא אינה קיימת.

המשמעות של המילה זך היא אחרת לחלוטין... זך וטהור.

אך לא במילים אלה נעסוק עתה, אלא בתופעה ייחודית ללשון הקודש שקשורה למוצאות האותיות.

מוצאות האותיות

מן הסתם, ישבת אי-פעם בשיעור דקדוק משמים או מעניין, בנושא "מוצאות האותיות". בשפתנו מצויות חמש מוצאות של אותיות, כך התחיל השיר של המורה מלכה לדקדוק. ידענו לדקלם את בומ"פ השפתיות, האחר"ע הגרוניות וכן הלאה...

נושא המוצאות וחלוקת האותיות לפיהם הוא נושא רחב מאוד, וטעויות רבות השתרשו בו. לדוגמא: האות ר' אינה אות גרונית

² מילים זהות בהגייה ושונות בכתיב = הומופונים (homophone).

נעסוק בכמה מדורים הקרובים, אי"ה, במילים הומופוניות שנשמעות באופן זהה, המשמעות שלהן **דומה**, ונדון בבידול הסמנטי.

דוגמא "על קצה המזלג": לאכסן או לאחסן?

שתי המילים תקינות, יש לציין. המשמעות ברורה למדי, הלא כן? לכאורה היא גם זהה. לא?

אז זהו, שלא.

אכסון ב-כ' מתייחס לבני אדם (גזור מהמילה **אכסניא**). אמרי: אני מאכסנת את ילדי הקט בקומה העליונה של מיטת הקומתיים.

אחסון ב-ח' מתייחס לחפצים (המילה **מחסן** נגזרת ממנו). אמרי: אני מאחסנת את קרשי הסוכה במקלט. (היי, תוציאי אותם משם מידי! ואם האיראנים יחליטו לאחסן אצלנו כמה טילי שיוט?)

ניפגש במדור הבא, בעז"ה, "בלי טעויות", על המילים: תהה, טעה, תעה.

כלל וכלל. מנגד, ההגייה האמיתית שלה קשה מאוד, ואין לי מושג איזה מבטא כיום הוגה אותה נכון על פי התורה. (מוצאה מהלשון בשילוב שיניים, אם זה ממש מעניין אותך).

אין ענין להיכנס לעומק הנושא, ומי שממש מעוניינת בשיעור דקדוק יכולה לפנות אליי באופן אישי... (: ולענייננו: מילים מאותו מוצא עשויות להתחלף וליצור מילים חדשות, דומות עד זהות במשמעות למילה המקורית.

דוגמאות? אין ספור, מכל שלב היסטורי של לשון הקודש, ומכל רובד של השפה, החל מלשון תנ"ך ועד (להבדיל) העברית החדשה.

רועה – רואה (ע, א = אותיות גרוניות)

אלם – הלם (א, ה = אותיות גרוניות)

שתי הדוגמאות הנ"ל הן דוגמא למילים הומופוניות. אולם התחלפות המוצא קורית ומשמעותית גם כשמשתנה ההגייה עצמה, כמו האותיות כ, ג – שתיהן מהת"ך ("אותיות חיכיות"), ולמילה רכיל יש דמיון במשמעות למילה רגיל.

לעיתים יש הבדלים משמעותיים (תרתי משמע...) בין המילים הדומות, לעיתים יש הבדלים הגייתיים, לעיתים – גם וגם. אנחנו

רגעי הזדהות / רות רובין

סיפור הוא לא משחק ילדים...

גרסה 1

דרגת קושי: קלה.

משתתפים: אנשים ברי מזל בעלי השראה המצוידים במילים למכביר.

זמן: בין יום לשבוע.

מהלך המשחק: כמו הבזק של ברק בלב החושך. מין ויהי אור כזה פרטי שלה, רגע של הארה שמימית. זה מתחיל ממילה שתפסה אותה, ממסר שדורש הדהוד, מדמות אחת, שממש זועקת שיכתבו אותה. היא נענית לה, פותחת מחשב או דף ועט, העיקר משהו שיכיל את מילותיה. מאז כבר אין עולם, היא והמילים יושבות יחדיו בסיפור משלהן, לא מומלץ להפריע. דמויות שוצפות על הדף, מסר מגיע למקום, פיסות פאזל מתחברות אחת לאחת. אחר כך היא רושמת את המילה "סוף", מרימה ראש. שולחת סיפור לכל בני האדם, מחייכת בסיפוק מהול בגאוות המצליחנים.

ניצחון: כשיש סיפור קצר, עד אלפיים מילים, קו עלילה רציף ומעט דמויות. לרוב מגיע מסר בכפית. אבל העיקר שיש סיפור, לא?

גרסה 2

דרגת קושי: בינונית.

משתתפים: אנשים שסיפורים קופצים להם למוח בקלות, מילים קצת פחות.

זמן: בין שבוע לחודש.

מהלך המשחק: מין תחושה כזו שמזדחלת בלב, דורשת הבהרה. מספרת שיהיה כאן משהו, משהו יפה, גדול. לאט לאט דמות מצטרפת לדמות, מחדדת מסר, מניעה עלילה. והכל כל כך מונח יפה בראש, מתבשל על אש חמה. מול המחשב מתפוגגים כלי ההגשה. מילים הלכו לאיבוד. היא נאנחת, נואשת, חולמת על מילים אחרונות, הולכת לשחק איתן מחבואים ותופסת. אין מילה מלפניה או מאחוריה, גם לא בכל הצדדים. כן, היא בדקה. הדמויות עומדות כלואות במוח, המילים נהנות מהרעיון, עוברות לשחק שוטרים וגנבים, גונבות לה זמן וחשק. יום אחד היא תתפוס אותם, תטיל עוצר. אף מילה לא תברח, על דברתה.

ניצחון: כשמשפט אחרון נכתב סוף כל סוף, חותם עלילה ארוכה ומשלב מסר באומנות. אף אחד לא יודע כמה ימים ולילות הושקעו על אלפי המילים, אבל לא נורא, מחיר קטן לשלם בשביל סיפור.

גרסה 3

דרגת קושי: קשה.

משתתפים: סופרים שהמוח שלהם מתעלם מהמילים מהשדה הסמנטי 'לכתוב' ו'סיפור', מילים דווקא יש להם למכביר, הבעיה שאין מה לעשות איתן. חוץ מזה ישנו גם דד-ליין. והוא קרוב מאוד.

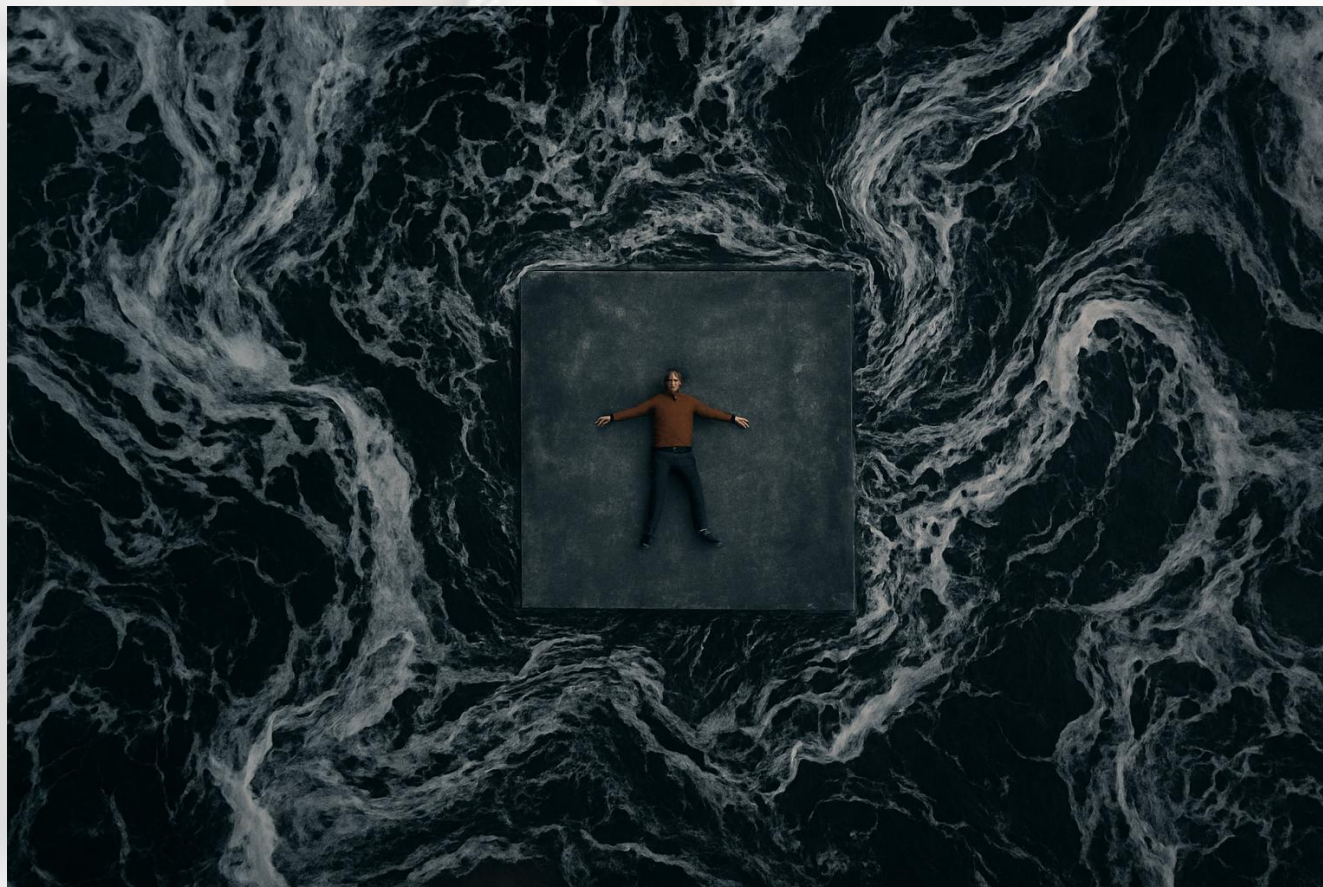
זמן: עד הדד-ליין. ואם אפשר בבקשה הארכת זמן, היא תשמח.

מהלך המשחק: דף ועט מונחים על השולחן, ליד גם מחשב, עוד דפים, עוד עטים וחומה על המוח. היא מכה על המצח שוב ושוב, מנסה לשחרר שם משהו, פותחת עט בתקווה שעם הדיו ייזלו רעיונות, זה לא קורה, חבל שאי אפשר למלא טעינה להשראה. כותבת רעיונות, מגרדת מסרים, מנסה לברוא דמויות יש מאין. קשה לחצוב מילה מהסלע בו נתקעה, קשה יותר לשכנע שתיקה לזוז לסאב-טקסט, להפסיק למלא את השטח העליון.

ניצחון: אם יש סיפור לפני הדד-ליין, עדיפות תינתן לסיפור שהיא גם גאה בו.

טמונה בתמונה

לו יכול היה, לצוף שם באין מפריע.

אדוות מים יגעשו תחתיו, ירעידו דגים
ויתיזו קצף.

והוא, כגמול עלי אימו, ישכב פרקדן. חסר
כל דאגה.

יישא שמיים אל התכלת, ומעבר לה.

כל הזכויות שמורות לכלל העמלים על המגזין ותוכנו.

אין להעתיק, לצלם, להדפיס, להמחזיז, להעביר ולבצע או לאפשר כל הפרת זכויות שהיא מבלי רשות מפורשת ובכתב.
להצטרפות, תגובות, שאלות והצעת חומרים – יש לשלוח מייל ל-t.akabi.author@gmail.com

פיתוח שריר / אילו וכאילו

סיפורים, גם הקרובים ביותר למציאות, מורכבים מדמיונות. מחלומות שלנו, בלילות או בהקיץ. מרצונות כמוסים, תשוקות ומאווים.

אבל מה קורה כשדמיון נכנס לדמיון?

צרו לנו סיפור, על גיבור רגיל, פשוט ומציאותי, ש... יש לו חלום, והחלום, משום מקום, מתגשם.

החלום יכול להיות כל דבר, מאילו לסבתא היו גלגלים ועד לכאילו אין מחר.

הדמיון הוא מרכז הכובד באתגר, עליכם רק לדאוג לנרמל אותו. בהצלחה!

כללים:

מינימום 150 מילה.

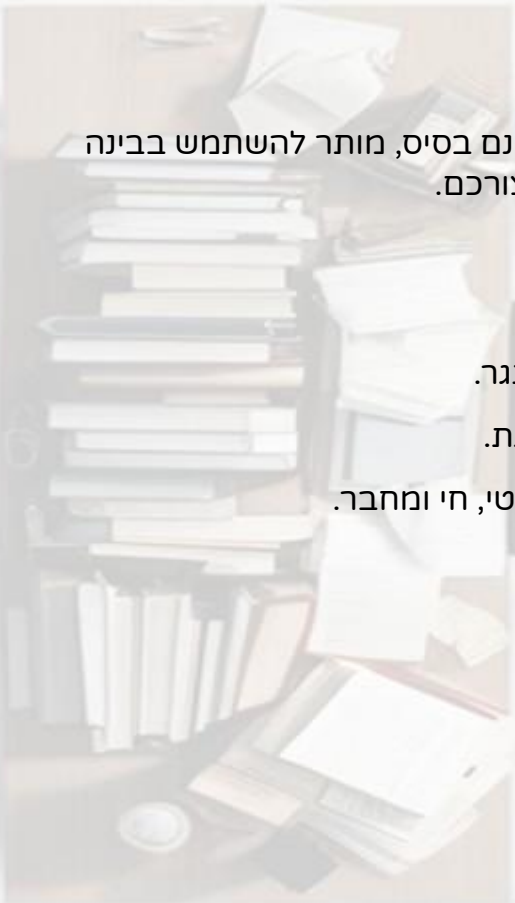
כתיב ולשון תקינים הינם בסיס, מותר להשתמש בבינה מלאכותית אך ורק לצורכם.

אופן השיפוט:

70% על נאמנות לאתגר.

20% על תוצאה מובנת.

10% על סיפורן פיקנטי, חי ומחבר.

כל הזכויות שמורות לכלל העמלים על המגזין ותוכנו.

אין להעתיק, לצלם, להדפיס, להעביר ולבצע או לאפשר כל הפרת זכויות שהיא מבלי רשות מפורשת ובכתב. להצטרפות, תגובות, שאלות והצעת חומרים – יש לשלוח מייל ל-t.akabi.author@gmail.com

מאחורי הקלעים עם חוי בר

עד שהספר יורד לדפוס הוא בשליטתי. אני מתקנת אותו, משייפת, עוברת עליו בפעם המאתיים ברמה שאני כבר לא מסוגלת לקרוא בו ולו אות אחת.

ברגע שהוא יורד לדפוס הוא יוצא משליטתי ונשאר לי רק להתפלל בלב דופק שהוא יצליח ויימכר היטב. שאנשים יאהבו, ייהנו, ושישמחו שהקדישו את הזמן והכסף לקרוא את מה שכתבתי. בסוף יש לי תפקיד: לעשות לאנשים טוב.

העבודה של סופרת היא עבודה מאוד בודדה. אני יושבת לבד בחדר שלי חושבת, כותבת, מוחקת, מתלבטת. ולבסוף משגרת לחלל את המוצר המוגמר. כמות הספרים שנמכרו הם כמובן נתון שמשמח אותי. אבל אין דבר משמח יותר מלקבל תגובות מהקהל. לקבל אינדיקציה שהספר טוב. מה צריך לתקן. מה ללמוד לקראת הספר הבא. אפילו מייל קצרצר מסוג: 'חוי, תודה, אהבתי את הספר הזה מאוד.' משמח אותי ממש.

ספר חדש שיוצא מגיע אחרי המון המון עבודה. כמה חודשים שאני לא ישנה בלילות ועובדת על טורבו כדי שהכל יהיה כמה שיותר קרוב לשלמות. אין דבר שישווה לתחושת הסיפוק להחזיק את המוצר המוגמר בידיים למשש, להריח, לדפדף. לדעת שיש פרי לעמלי.

ומה לגבי החשיפה? הרי הטקסטים שלך נבעו מתוכך, מן הסתם יש בהם משהו ממך...

ממשיכים עם חוי בר, הסופרת הצעירה במגזר, עם רקורד מרשים של שמונה ספרים: סדרת 'מבחן נאמנות', 'מעגל סגור', 'לולאה אינסופית'³, '140 סיבות לחיות' ו'כל טעות אפשרית'. בפסח הבעל"ט יצטרף דנדש בשם 'צייד ראשים', בגזרת המדע בדיוני, ועוד שניים שמתפרסמים בהמשכים: 'זאב בודד' - סיפורו של אחמד. ו'סופרת צללים... וואו!

אם יש לי רעיונות, רצון וכוח התמדה, וכל מה שחסר לי הוא כישרון הכתיבה – האם יש לי עתיד, ניתן לרכוש כזה או שחבל לנסות?

אני חושבת שלכישרון בכתיבה יש חלק מרכזי מאוד. אני לא שוללת את הסף את היכולת ללמוד ולשייף את הכישרון. בסוף כתיבה היא שריר. כלי. וכמו כל תכונה, ככל שכותבים יותר, הכתיבה נהיית טובה יותר. ומי יודע, אולי תגלי שבעצם יש לך כישרון שחבוי אי שם?

נכתבו הספרים, ירדו למכבש ועלו על המדפים – מה קורה לאחר הרגעים האלה [כפול שמונה] – את כבר מוכרת, האם זה מתבטא ביחס כלשהו מהסביבה, הקרובה והרחוקה?

³ ספר קרוסאובר שמשלב שתי דמויות משתי עלילות שונות לספר אחד. הוא לא המשך ישיר של הסדרה ואין בו התקדמות של דמויות הסדרה. באופן ישיר הוא ספר המשך של מעגל סגור

אני רואה בחוש איך הקב"ה נותן לכל שלב ולכל חלק בחיים את כוחות הנפש והגוף הדרושים לאותה נקודה.

האם היותך סופרת חרדית מקשה עלייך במובן מסוים, או שאת רואה בזה רק מקפצה?

שוק הספרים החרדי הוא שוק נהדר. יש קהל יעד ענק שרק הולך וגדל. יש ביקוש כל הזמן לספרים חדשים ואיכותיים. ובניגוד לשוק החילוני שהולך ודועך, אצלינו תמיד יהיה ביקוש לספרים טובים.

מבחינת איכות הספרים, אין שום הבדל. זה שהספר עומד בסטנדרטים חרדיים לא אמור לגרוע מהמקצועיות שלו.

מה שמנחה אותי אלו העקרונות הבאים: רמה גבוהה של כתיבה. דיוק בפרטים. עלילה מורכבת שעוסקת בנושאים מעניינים ולא לעוסים. ובעיקר ספר שהוא יותר מסתם עלילה-יש לו מסר, אמירה, וערכים. אני לא חושבת שהייתי צריכה אי פעם לוותר על אחד מהעקרונות האלה בכתיבה שלי. למרות שלפעמים הם קצת סותרים.

לדוגמא: בעולם החילוני יש תרבות שונה מאשר אצלינו: מושגים שונים, דרכים אחרות להביע דברים, ואני לא מדברת בכלל על נושאים שיש בהם בעיות הלכתיות. אלא יותר על ניואנסים, דקויות, עולם מושגים, צורת התבטאות, התנהגות, נושאים שעליהם כן מדברים או לא מדברים... כשאני כותבת דמות שהיא לא חרדית, אני בעצם צריכה 'לשקר' הדמות שלי לא יכולה להתנהג באופן מובהק כמו חילוני, לא לדבר כמו חילוני ולא לחשוב כמו חילוני 'אמיתי' כי זה לא מתאים לספר חרדי. ואני צריכה להחליט מה נכנס ומה לא, ועד כמה.

ברור שיש שבבים שלי בכל דמות ובכל קטע. אבל יהיה קשה להניח עליהם את האצבע כי אני נהנית דווקא לכתוב על אנשים שהם ההפך ממני. מגיבים ההפך ממני.

אני נהנית לתת לדמות לעשות בדיוק ההפך ממה שאני הייתי עושה כדי שיהיה אקשן וכדי לגרום לדמות לפעול באופן שגם אני לא אוכל לנחש לאן זה עוד יתפתח. מה, גם אני צריכה להנות מקצת מתח טוב, לא?

במבט על דרך ארוכה שעשית עם כל אחד מספרייך – האם נתקלת בקשיים במהלך? אם כן, איך צלחת אותם?

הקושי המרכזי שלי היה לעבור משלב בחורה לשלב אישה נשואה+2. פתאום אין לי זמן. אני לא משועממת ואין שום דבר שידחוף אותי למקלדת בסוף יום ארוך. המיטה קוראת לי. וכל מה שהראש שלי עסוק זה במי ישן מי אכל כמה ומתי. ואז קיבלתי הצעה מעיתון בקהילה, לכתוב בהמשכים במגזין 'פנינה'. אוקי, אמרתי לעצמי. זה פרק אחד פעם בשבוע. את תשרדי את זה.

בהחלט שרדתי את זה. וזה הצית בי מחדש את האהבה לכתיבה. חזרתי לכתוב.

אומנם היה לי מאוד קשה לשלב את זה בתוך חיי העמוסים. בפרט שעבדתי בעבודה נוספת. היום כשאני עצמאית ועוסקת רק בכתיבה, אני מתקשה להבין איך שרדתי את זה. אני גם היום לא ישנה לילות לפני שספר יוצא לאור. אז איך בדיוק דחפתי עוד עבודה לתוך כל המיקס הזה? לא ברור. סייעתא דשמיא.

כמה כסף יש לי או אין לי. העיקר שאני יכולה לעבוד בעבודה שאני נהנית מכל רגע בה. הנאה טהורה עמוקה ואמיתית. אין לדבר הזה מחיר. תודה לה' שזכיתי לכך. זה כל כך לא מובן מאליו.

את משלבת עבודה נוספת מעבר לכתיבה? האם את מוצאת את התחומים משיקים אחד לשני?

עבדתי בכל מני עבודות... בתחילה כתבתי יחד עם ותוך כדי עבודות נוספות שחלקן לא היו קשורות בכלל לכתיבה או לתחום, וחלק היו קשורים יותר. בכל תחנה בחיי למדתי הרבה. הכרתי אנשים. וקיבלתי השראה לספרים שלי. היום אני עובדת רק בכתיבה.

כמה שעות ביום צריך להקדיש לכתיבה כדי להוציא ספר כל שנה? וכמה זמן לפרק בעיתון?

זה תלוי. כל פרק לוקח זמן אחר. יש פרקים שלוקח לי שבועיים קשים ומאמצים לכתוב, ויש פרקים שמוכנים תוך שעה. אין כלל אצבע זה עניין של סייעתא דישמיא נטו. כמה שעות ביום? זה לא משנה כמה יושבים בפועל מול המחשב. כי הראש עוסק בעלילות ובספרים כל הזמן. 24/7. לחשוב ולדמיין מותר הרי גם בשבת.

כל עוד אנו אנושיים, ייקרו תקלות. יש לך סיפור עסיסי על תקלה שיצאה לאור?

בספר מבחן נאמנות היו לי כמה וכמה שגיאות תחקיר שנעשו כי לא ידעתי עדיין איך לעשות תחקיר נכון. אני לא זוכרת חוץ מזה

אז למרות שביודעין אני מוותרת אולי על 'מקצועיות' בשביל ערכים שהם נעלים יותר, אני לא חושבת שזה פוגם ברמה של הספרים.

הדבר היחיד שקצת מפריע לי זה שבציבור שלנו אין הפרדה בין ספרים למבוגרים בלבד לבין ספרים שמתאימים גם לילדים בני 10 ו12. זה נושא שקצת קשה לי איתו. כי יש עומק רגשי שאני לא יכולה להביא לפני השטח. גם הנושא של הקונפליקטים בין הטוב לרע, שאני לא יכולה לרדת באמת לרזולוציות מעמיקות. אני כן מנסה במסגרת האפשר ובצורה שהיא נקיה ומתאימה לערכים שלנו, לתת קצת נגיעות ורמזים שמי שמבין מבין. ומקווה שהיכולת הרגשית שלנו להכיל מצבים קצת יותר מורכבים תתפתח עם הזמן.

אותי הזהירו שזו חיה נדירה ממש, אבל אולי את תספרי אחרת... האם ריווחי להוציא ספרים?

לי זה רווחי. אבל זה לא תמיד היה ככה. התחלתי לכתוב כבחורה, לא עניין אותי כסף. עניין אותי שיהיה ספר עם השם שלי על מדף הספרים (כן זה השם האמיתי שלי).

בהמשך התחתנתי וממילא הנושא הכספי התחיל להיות משמעותי יותר. כתיבה מתחילה להיות רווחית עם א. יש לך כמה וכמה ספרים. והפכת ל'שם מוכר'. ב. הספרים מצליחים ואנשים ממשיכים לקנות אותם גם שנה אחרי שיצאו לאור. אצלי יש גם: ג. כתיבה בהמשכים שמוסיפה כמה שיקלונים. ד. תרגום לאנגלית.

האם אני מיליונרית? הכי רחוק שאפשר מהכינוי. אבל כן, אני מתפרנסת מכתיבה. חיה בפשטות ושמחה בחלקי. לא משנה

3. ענווה. זה שהצלחתי לכתוב ספר לא הופך אותי למיוחדת יותר מאף אדם אחר. השם נתן לי כישרון ועשית את תפקידי בכך שהשתמשת בו לדברים טובים שישמחו אחרים.

4. גם הערה של ילדה בת 12 על העלילה שלי יכולה להיות חשובה וללמד אותי דברים שלא ידעתי על הספר שלי.

5. אנשים הם היצורים הכי מעניינים בעולם. צריך פשוט להקשיב להם.

מה החלום הבא שלך בכתיבה? והאם את כבר דוהרת לממש לנו אותו?

כרגע אני בתהליכי סיום של ספר מדע בדיוני. זה בהחלט חלום שלי שהתגשם. לגבי חלומות הבאים עוד אין לי משהו משורטט. אבל אני נותנת מקום של כבוד לכל חלום שירצה להתנחל בתוכי. בסוף השם ממש טוב בלהגשים גם חלומות שעוד לא חלמתי.

ספרים שהיו בהם שגיאות איומות. יכול להיות שאני פשוט לא מודעת אליהם. זה כמובן אפשרי...

מה שכן, זה קורה לי הרבה כשאני כותבת בהמשכים. עלילה בסוף מתפתחת עם הזמן, ופעמים מה שכתבתי בתחילת העלילה לא הכי רלוונטי, לפעמים עשיתי תחקיר עוד יותר מעמיק והבנתי שכתבתי דברים לא מדויקים. ואז אני צריכה לחשוב הרבה איך מצד אחד לתקן את הטעויות בפרק שכבר פורסם, ומצד שני שלא ישימו לב ויקלטו שעשיתי טעות...

אומרים שחכם לומד מהטעויות שלו, חכם עוד יותר – לומד משל אחרים. טיפים, יש לך?

1. לקרוא וללמוד. כל הזמן. כל דבר. כמה שתת המודע יהיה עשיר יותר במידע, יהיה כיף, קל ומעניין יותר לכתוב.

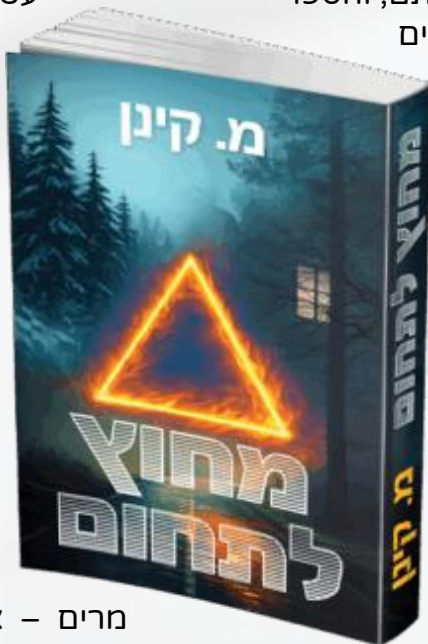
2. להבין שבתור סופרת התפקיד שלך הוא לגרום לקוראים להנות, ולא להוכיח לכל העולם כמה את חכמה... ולכן כדאי לשמור על כתיבה פשוטה, ישירה וכנה עד כמה שניתן.

סוקרים בהנאה / ת. עקבי

עטי – נשואה פלוס שלוש, עם חמות נכה בבית, רק רוצה שהקן השלו יישאר כזה. אבל כשעניינים תמוהים עוברים על בעלה, מתוודע לה שפרנויה ממנה חששה – הפכה למציאות, ופטירתו של אחד בניה, לפני כתשע שנים, לא הייתה מקרית כלל וכלל. וכעת, למול בעלה שהרים את ידיו, היא תעשה הכול, אבל הכול! בשביל להגן על היקרים לה.

אליס – פסיכולוגית בשירות ה-FBI, רעייה ללוחם אריות הים בעבר ונמלט מאנשי דאעש בהווה, מנסה להציל אותו מדיכאון מתרגש לאחר מעשה הרואי שביצע, וכשקפידא צצה – הפתרון הנמצא הוא להתחקות אחריה יחדיו. סופת שלגים, זעזוע מוח ושומרים ירויים – הם עוד חלק קטן מהעניין.

מרים – אלמנה מבוגרת, ישראלית בשונה מהשאר, מנצלת את שנת השבתון בהוראה לטובת משרת אומנה לבני מיליונר הרחק במיין. עד כאן, למרות השארת הילדים והנכדים תוהים מאחור, הכול חלק. מפה והלאה – נערמות השאלות. מבשלת שמצהירה על עצמה כמנתחת מוח; אימהות נעדרות במסע קניות; ליבי אחת, טרחנית וחצופה עד ייאוש; נחשים שרודפים אחרי עכברים, ולא רק; ועוד. אבל דווקא כשהאירועים מתחילים להסתדר לשרשרת הגיונית, מתרחשת הפריצה. והיא - מלבד

תחומים הם מושג גמיש, תלוי איך ומי משרטט אותם, והספר הנוכחי, שלא עוסק בחרבות, במסעות זמן או בבנים אובדים, כיד הדמיון הטובה של מיה וכתבתה המשובחת, לא חורג מתחום הספרים האחרים שלה.

הוא שונה, בהחלט. והז'אנר שלו לא מדבר רק אל נערים מחוספסים בני שבע עשרה אלא לכל מי שחושק לצאת למסע בין שלל רגשות, מצחוק ועד חרדה.

על הכריכה – על רקע יער מושלג וערפילי, כשבעלטה בוהק אור מחלון, מוצב משולש אש. מתחתיו אותיות שם הספר, בלבן, כשהפנים שלהן עשוי פסים-פסים מאוזנים.

כריכה יפה וחדה. המשולש נראה כמסמל לא רק את תמרור האזהרה, אלא גם את מספר גיבורות הספר, ובהרגשה שלי – לא רק המילים שחתמו את הספר מביעות את התמה שלו, אלא גם השם, שהיה נראה לי לא קשור בתחילה, עד שהבנתי – כל אחת ואחת מהדמויות הוצאה, או נזרקה, מתחום הנוחות שלה. רגשי ופיזי.

על העלילה - שלוש גיבורות משרטטות לנו אותה, על שגיאותיהן, רצונותיהן ומטרותיהן, ומכיוון שנשים רואות קודם את הקן שלהן – הן אכן נועזות מספיק כדי למנוע ממנו להתמוטט.

מעט דינמיקה טיפולית והרבה רצון לעשות טוב, שכמעט מאבד אותה ואת בעלה בדרך; ומרים, אימהית ורחומה, תערבב בין כל תחושה אפשרית, החל משעשוע מחויך ועד לחרדת אימה.

ספר שכשסיימתי לקרוא – רציתי להתחיל מחדש. חוסר הזמן בו בורכתי, נכון לכתיבת השורות הללו, הוא הגורם היחיד המעכב.

לאחד את הזירות כולן, גם של עטי, שמתרחשת אי שם בשנות השמונים – הופכת הכול.

דאגה שמחביאה תחתיה אשמה, פרנויה שהופכת למציאות, ובושה שמניעה גלגלים, יהפכו את מסע הקריאה הזו לחד ומשובח. עטי מעניקה את המתח, את הרצון לשמר משפחה למול גופים אדירים ומסוכנים; אליס מוסיפה קורטוב רגש, לא

מחוץ לתחום / מ. קינן,

הוצאת עלים,

784 דף, כריכה רכה.

כל הזכויות שמורות לכלל העמלים על המגזין ותוכנו.

אין להעתיק, לצלם, להדפיס, להמחזיז, להעביר ולבצע או לאפשר כל הפרת זכויות שהיא מבלי רשות מפורשת ובכתב. להצטרפות, תגובות, שאלות והצעת חומרים – יש לשלוח מייל ל-t.akabi.author@gmail.com